

UDK: 811.22.1: 81.2-5-98

Dilfuza AHMEDOVA,
Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti dotsenti, DSc
E-mail: dilakhmedova@mail.ru

TDShU professori v.b., DSc. X.Hamidov taqrizi ostida

FORS TILI GAZETA MATNLARIDA SON SO'Z TURKUMINING QO'LLANISHI

Annotatsiya

Matnda raqamlar orqali ifodalangan sonlar hayotning barcha yangi sohalarini qamrab olib, ommaviy axborot vositalarida o'z aksini topmoqda. Biz iqtisod, statistika, moliya siyosati va hatto sport xronologiyasi mavzulariga bag'ishlangan nashrlarni sonlarsiz tasavvur eta olmaymiz. Maqolada gazeta matnlarida son so'z turkumining o'rni, uning uslubiy xususiyatlari yoritilgan.

Kalit so'zlar: gazeta publitsistik uslubi, son so'z turkumi, axborot aniqligi, infografika.

УПОТРЕБЛЕНИЕ ЧИСЛИТЕЛЬНЫХ СЛОВ В ПЕРСИДСКИХ ГАЗЕТНЫХ ТЕКСТАХ

Аннотация

Числа, выраженные в тексте цифрами, охватывают все новые области жизни и находят отражение в средствах массовой информации. Мы не можем представить без цифр издания, посвященные темам экономики, статистики, финансовой политики и даже спортивной хронологии. В статье описывается роль группы слов в газетных текстах и ее стилистические особенности.

Ключевые слова: газетный публицистический стиль, числовая лексика, достоверность информации, инфографика.

USAGE OF NUMBER WORDS IN PERSIAN NEWSPAPER TEXTS

Annotation

Numbers expressed in the text by numbers cover all new areas of life and are reflected in mass media. We cannot imagine the publications devoted to the topics of economics, statistics, financial policy and even sports chronology without numbers. The article describes the role of the word group in newspaper texts and its stylistic features.

Keywords: journalistic style of the newspaper, vocabulary, accuracy of information, infographics

Kirish. Son zamonaviy dunyoning ajralmas qismi hisoblanadi. I.R.Shafarevich "Tabiatdagi o'lchash mumkin bo'lgan hamma narsa, raqamlarga (yoki boshqa matematik obyektlar)ga aylantirilgan va ular ustida turli xil matematik manipulyasiya qilish orqali tabiat va jamiyatning barcha hodisalarini tahmin qilish va bo'ysundirish mumkin. Ma'lum ma'noda biz matematik sivilizatsiya ichida yashayapmiz" [15] deb ta'kidlaydi.

Matnda raqamlar orqali ifodalangan sonlar hayotning barcha yangi sohalarini qamrab olib, ommaviy axborot vositalarida o'z aksini topmoqda. Biz iqtisod, statistika, moliya siyosati va hatto sport xronologiyasi mavzulariga bag'ishlangan nashrlarni sonlarsiz tasavvur eta olmaymiz [11].

Sonlar o'quvchi e'tiborini o'ziga tortadigan va uning ongida qoladigan markerlar vazifasini bajaradi, buning natijasida hisob-kitob obyektlari matnning boshqa birliklariga nisbatan yuqori mavqega ega bo'lib, qabul qilishda afzalliklarga ega bo'ladi [12].

Oxirgi vaqtlarda gazeta matnlari tarkibida sonlarning qo'llanish holatlari ko'payib borayotgani haqida ko'p olimlar ta'kidlab o'tganlar [13]. Sonlar ommaviy axborot vositalari tomonidan aks etgan yanada yangi sohalarini qamrab olib, gazeta matnlarini yangicha qabul qilishga olib kelmoqda [12]. Bu esa maqola mualliflaridan mazkur jarayon qonun-qoidalarni tushunish, uning asosiy tendensiyalarini bilish, gazeta sahifalaridagi sonlar oqimini boshqara olish mahoratini talab etadi. Sonlar dinamikasini o'rganish, gazeta matnlari tarkibida ularning o'rni tahlil qilish, gazeta matnlarida sonlarning asosiy funksiyalarini aniqlash imkonini beradi.

A.A.Tertichniy ommaviy axborot vositalarida sonlardan foydalanish masalasiga bag'ishlangan "Цифра – материя тонкая" maqolasida "Ko'pincha jurnalistik, xususan analitik nashrlarda biz turli guruhlarga ajratgan sonlar

kompleks holda qo'llanadi, bu esa o'rganilayotgan hodisani yanada aniq ifodalash imkonini yaratadi", - deb ta'kidlaydi. Shu bilan birga jurnalistning son orqali hal qila oladigan eng muhim vazifalari qayd etiladi: Voqealar miqyosi (masshtabi) haqida aniq tasavvurga ega bo'lish. Muhim ijtimoiy muammoni aniqlash. Rivojlanishning asosiy g'oyasini aniqlash" [13]. Sonning gazeta matnlarida qo'llanishi bo'yicha N.Bondarchuk "Число в журналистском тексте" maqolasida sonlarning bifunktsionalligi, ya'ni bir tomondan informativ, ikkinchi tomondan ekspersiv funksiyalari hamda gazeta matnlarida qo'llangan sonlarning so'z o'yini imkoniyatlari haqida ham to'xtalgan [5].

Tilshunoslar bilan bir qatorda sonlardan matnga muhim ko'rinish, faktik ishonchlik, adresatga ishonchli ta'sir ko'rsatishning muhim mexanizmi sifatida foydalanish masalalariga S.G.Korkonosenko [7], B.N.Lofovskiy [8,9], M.I.Shostak [16] kabi jurnalistika nazariyasi bo'yicha mutaxassislar murojaat qilganlar.

Asosiy qism. Son predmet miqdori va ularni sanashda tartibni anglatuvchi so'z turkumi sifatida publitsistikada keng qo'llanadi. Ushbu so'z turkumining qo'llanish doirasi, asosan, aniq fanlar doirasida bo'lsa-da, axborotning aniqligini ta'minlovchi so'z turkumi sifatida gazeta matnlarida keng foydalaniladi.

Son kategoriyasi tilshunoslikda mukammal o'rganilgan bo'lib, A.B.Suprin, Yu.I.Sherbakova, A.K.Vasileva, F.G.Iskakov, A.Xasenov, N.Checheybaeva, A.Bekbergenov, R.Ikramova [6], M.A.Asqarova [2], D.Ahmedova [1] va boshqalar ishlarida tadqiq qilingan.

Gazeta matnlarida son so'z turkumining aktiv qo'llanishi uning axborot berish vazifasi hamda muallif ma'lumotining aniq bo'lishi bilan bog'liq. Gazeta matnlarida beriladigan xabarning aniq faktlarga asoslangan bo'lishi

zarurati bu matnlarda sonlarning faol qo'llanishidagi asosiy omil sanaladi. Shu bilan birga, sonlar gazeta matnlarining o'ziga xos uslubiy jihatini ham ajratib ko'rsatadigan grammatik kategoriyalar qatoriga kiradi. Son so'z turkumi – publitsistik uslubning berilayotgan axborotning aniq bo'lishida xizmat qiluvchi eng zarur elementlaridan hisoblanadi.

Sonlarning vazifasi faqat sof faktik ma'lumotni berish bilan chegaralanmaydi. Ya'ni ular faqat aniq ma'lumot berishda qo'llanmay, emotsional-ekspressiv ma'noni ham anglatib kelishi mumkin. Masalan, o'quvchini terroristik akt, zilzila, baxtsiz hodisa natijasida qurbon bo'lganlar soni, jinoyatchilik bilan kurashish ko'rsatkichi kabilar haqidagi ma'lumot larzaga ketirmasdan iloji yo'q.

Bunday hollarda son o'zining informativ vazifasini yo'qotmagan holda, nutqda ekspressivlikni oshirishda xizmat qiluvchi asosiy omilga aylanadi. Boshqa uslublarda son so'z turkumi uslubiy neytrallikni saqlab qolsa-da, publitsistik uslubda ma'lum vaziyatda ularning informativ vazifasi ekspressiv vazifa bilan murakkablashadi.

Eshitishga mo'ljallangan matnlarda sonlardan keng foydalanish tinglovchi uchun ma'lumotni qabul qilishni murakkablashtirgani sabab ma'ruzalarda iloji boricha sonlardan foydalanishda me'yorga rioya qilish kerak. Shundan kelib chiqib, hozirgi kunda statistik ma'lumotlar keltirilgan ma'ruzalar ekranda namoyish etiladi.

Matnda sonni qo'llash ma'lumotni ratsional ravishda yetakazish va ma'lumotni ishonchligini ko'rsatish usullaridandir. Jurnalistlar iqtisodiy sharh, ijtimoiy fikr tahlili, iqtisodchi, statist, sotsiolog, siyosatshunos, ishlab chiqarish va qishloq xo'jaligi sohasi mutaxassislari bilan suhbatda o'quvchi bilan sonlar orqali muloqot qiladi. Gazeta maqolasida keltirilgan son o'ziga diqqatni jalb etib, bir oz fikrlashga majbur qiladi. Lekin maqolada sonlardan foydalanishda ham me'yorni unutmashlik zarur.

Sonlarning gazeta matnlarida qo'llanishi borasida rus tilshunosligida S.I.Simakovning “Цифровые обозначения как элемент газетного текста (на примере «Челябинского рабочего»)» dissertatsiyasi, L.Yu.Babakovaning “Использование цифровых обозначений в русском языке: На материале публицистической и художественной литературы” dissertatsiyasini [4], Chernobrodova Yu.O. “Функционирование собирательных и количественных числительных при обозначении лиц в современной русской речи (на материале местной периодической печати)” [14]larni keltirish mumkin.

Hozirda gazeta sahifalarida sonlarning qo'llanishi oshib borayotganini kuzatish mumkin. Sonlarning publitsistik matnlarda xususan gazeta matnlarida qo'llanishi borasida I.Golub, V.Kostomarov, G.Solganik, S.Smetanina, K.Nakoryakova va boshqalar o'z fikrlarini bildirganlar. Jumladan, K.Nakoryakova “Son – журналист для фактического материала: диалектика требования к форме” [11] ekanligini ta'kidlaydi.

Eron gazetalarida son so'z turkumining qo'llanishi tahlil etilganda bu so'z turkumi barcha sahifalarda, ayniqsa iqtisod va sport sahifasida keng qo'llanishi ma'lum bo'ldi. Sport jurnalistikasida son so'z turkumining o'rni o'ziga xos. Unda ochko, gol, sekund va hokazolar haqida ma'lumot beruvchi xabarlarida o'ziga xos stilistik vazifani bajaradi. Yangi sport rekordi haqidagi qisqa xabarda son so'z turkumi ustunlik qilsa, intervyu yoki ocherkda ikkinchi darajali o'ringa tushib qoladi.

Eron gazetalarida son so'z turkumi ham son orqali, ham so'z orqali ifodalanadi. Bundan tashqari aralash ifodalanish holatlari ham mavjudligining guvohi bo'lishimiz mumkin. Bunday holatlar asosan katta miqdorni ifodalashda foydalaniladi. Bunday ifoda usuli ma'lumotni qabul qilishni osonlashtiradi [1].

I.R.Shafarevich fikricha, inson hayotida raqam odat va tartibni anglatadi, bunday dunyo barqaror va xavfsizdir. Shunday qilib, numerativ prinsip ijtimoiy moslashuv mexanizmi sifatida namoyon bo'ladi. Inson hayotida juda ko'p sonlarga duch keladi. Bunga manzillar soni, ta'lim muassalari soni, me'yoriy xujjatlar soni, turli konkurslar soni, takroriy tadbirlar soni va h.larni kiritish mumkin [15]. Bularning barchasi esa gazeta matnlarida aks etadi.

Vaqt ko'rsatkichi zamonaviy hayotni aks ettiruvchi gazeta matnining ajralmas qismi hisoblanadi. Eron gazeta matnlarida xronometrajga alohida e'tibor qaratiladi, chunki ularning asosiy qismi xabar va yangiliklardan iborat. “Vaqt” tematik guruhida vaqt o'lchovi uchun دقيقه “daqiqqa”, ساعة “soat”, روز “kun”, هفته “hafta”, ماه “oy”, سال “yil” kabi so'zlar qo'llanadi, lekin ularning qo'llanish doirasi chegaralangani kuzatiladi.

“yil” so'zi son bilan birikib, yil hisobini anglatib kelgan birikmalar gazetaning deyarli barcha sahifalarida faol qo'llanadi. Masalan, siyosiy sahifada biror siyosiy muzokara yoki uchrashuv vaqti, biror siyosiy jarayonlar vaqti, siyosiy kelishuvlar sanasini ifodalashga xizmat qiladi. Iqtisod sahifasida biror anjuman bo'lib o'tgan vaqt yoki biror iqtisodiy jarayon vaqtini ifodalashga xizmat qiladi:

Ma'lumki, Eronda hijriy yil hisobi yuritiladi. Gazeta matnlarida mamlakatning ichki hayotiga oid materiallar yoritilgan maqolalarda hijriy yil hisobi, xalqaro maydonda yuz bergan voqealarni yoritishda melodiy yil hisobidan foydalaniladi. Hijriy yil hisobi ifodalanganda aksar holatlarda yil to'liq emas qisqartirilgan shaklda beriladi. Bu ham gazeta matnlarida sonlarning ifodalanishida o'ziga xos uslubiy jihat sanaladi. Sonlarning دقيقه “daqiqqa” so'zi bilan kelish holatlari, asosan, sport sahifasiga xos.

Gazeta matnlarida sonlarning ساعة “soat”, هفته “hafta” so'zlari bilan kelish holati kam uchraydi. Buni gazeta matnlari uslubiga yaqin bo'lmagan, mazkur uslubda qo'llanishi chegaralangan holatlar qatoriga kiritish mumkin.

“Vaqt” tematik guruhiga oid birikmalarining gazeta matnlarida qo'llanishi, uning informatsion vazifasini namoyon qilishga xizmat qiladi. Gazetada qo'llanuvchi vaqtning anglatgan birikmalar aksariyat hollarda uzoq tarixni emas, yaqin o'tmishni ifodalaydi.

Vaqtning ifodalash kundalik gazetaning asosiy xususiyatlaridan biri bo'lishiga qaramay, pul miqdori ifodalanishi ham gazeta matnlarida asosiy o'rinlardan birini egallaydi. Buni esa hozirgi kunda iqtisodiyotning rivojlanib borishi bilan asoslash mumkin.

Gazeta matnlarida son pul hisobini ifodalashda qiymat (pul) hisobi uchun ishlatiladigan so'zlar bilan birikib keladi. Hayotning turli tarmoqlarini pul orqali hisoblash qaysidir ma'noda “iqtisodiy psixologiya” jihatlaridan birini namoyon etadi. Gazeta matnlariga turli mablag' miqdori kiritilishi, shu bilan birga turli vaqt oralig'ida harajat va foyda ko'rsatkichlarini taqqoslashga imkon yaratuvchi mazkur mablag'larning foizli ko'rsatkichiga axborotning umumiy tijoratlashtiruvchi belgisi sifatida qaralishi mumkin [12].

Gazeta matnlarida pul hisobini keltirishda aniqlikka to'la rioya qilish kerak, aks holda, berilayotgan ma'lumot iqtisodiy abstraksiyaga aylanib qoladi.

Gazeta materiallarida pul hisobi kiritilishi mahsuldorligi asosan yil boshi va yil o'rtasidagi gazeta sonlarida uchraydi. Fikrimizcha, bu davrda mamlakat yoki biror mintaqa byudjetini rejalashtirish bilan bog'liq.

Gazeta matnlarida son o'lchov birligini bildiruvchi so'zlar bilan birikib keladi. O'lchov guruhiga uzunlik, masofa, vazn, hajm va h. kiradi. Gazeta matnida o'lchov insonning dunyoni tadqiq etish, uni o'lchashga intilishini ifodalaydi. Mazkur guruhda eng ko'p uchraydigan o'lchanadigan obyekt foiz ko'rsatkichi ekanligi aniqlandi.

Son og'irlik o'lchov birligini anglatuvchi so'zlar bilan birikib kelganda og'irlik o'lchovi birligini anglatuvchi "gramm", "kilogramm", "tonna", "barrel" kabi so'zlar qatnashadi.

Son masofa o'lchov birligini anglatuvchi so'zlar bilan birikib kelganda masofa o'lchov birligini anglatuvchi "metr", "kilometr" kabi so'zlar qatnashadi.

Iqtisod sahifasida sonlarning foiz bilan birikib kelishi ham faol qo'llanuvchi holatlardan biridir. Har qanday iqtisodga oid ma'lumotda foiz ko'rsatkichi albatta ko'rsatiladi. Bir statistik xarakterga ega maqola deyarli son va foiz birikmasidan iborat bo'lish holatlari juda ko'p uchraydi [1].

Gazeta matnlarida sonlar yuqorida sanab o'tilgan guruhdagi so'zlar bilan bir qatorda, sanoq so'zlar bilan ham birikib kelish holatlari uchraydi. Bunda sonlar sanalayotgan obyekt yoki sub'yekt nomlarini ifodalab kelgan so'zlar bilan birikib keladi. Bunday holatlarda son so'z turkumi qatnashgan gazeta sahifasi mavzusi alohida ahamiyat kasb etadi. Sport sahifasida son "gol", "medal", iqtisod sahifasida "vaqon", siyosiy sahifada esa "kashor", "mamlakat", "majlis", "ovoz" kabi so'zlar birikib keladi [1].

Yuqorida ta'kidlanganidek, hozirgi kunda gazeta matnlarida sonlardan foydalanish juda keng tus olmoqda. Zamonaviy gazeta aniq faktlarga asoslangan, o'quvchiga konkret ma'lumot berishga qaratilgan maqolalar bilan xarakterlanadi. Lekin hozirgi kun qisqalik va aniqlikni talab qilmoqda. Shundan kelib chiqib, oxirgi yillarda sonlar qatnashgan ma'lumotlarni infografika orqali ifodalash rivojlanmoqda. Hatto infografika jurnalistikaning yangi janri sifatida talqin qilinmoqda.

Infografika diagramma, grafika, jadval, gistogramma, shkala kabilarni o'z ichiga oladi. Ma'lumotni yuqorida sanab o'tilgan vositalar orqali yetkazish katta hajmdagi ma'lumotni tez fursatda qabul qilishni ta'minlaydi. A.V.Antonov ta'kidlaganidek "infografika konseptual ma'lumot (informatsiya)ni tarqatishda universal vosita sanaladi" [3].

Gazeta matnlarida sonlarni diaxron ravishda o'rganish jarayonida, gazeta matni davr bilan hamnafas, o'sha davrga moslashgan holda takomillashib borayotgani ma'lum bo'ladi. O'quvchi statistik ma'lumotni qamrab olgan maqolani o'qish davomida ketma-ket keltirilgan sonlarni o'qib ularni qabul qilishi mushkul. Lekin shu ma'lumotni infografika orqali berilgan shaklda ko'rsa uni qabul qilishi tezlashadi.

Eron gazetalarida infografika asosan statistik xarakterga ega maqolalarda keng qo'llaniladi. Infografikaning yana bir afzalligi shundaki, u orqali ma'lumot yetkazish gazeta sahifasining kam hajmini egallaydi. Agar infografika orqali berilgan ma'lumot jumla orqali ifodalansa, undan ko'proq hajmni egallashi turgan gap. Hozirgi tez sur'atlarda rivojlanayotgan davrda o'quvchining uzun maqolani

oxirigacha o'qib chiqishiga ham hech kim kafolat bermaydi, demak ma'lumot to'liq qabul qilinmaydi. Shu jihatdan kelib chiqib, gazeta matnlarida sonlar qatnashgan birikmalarni ifodalashda infografikadan foydalanish kundan-kunga rivojlanmoqda.

Quruq statistik ma'lumotni qamrab olgan maqola o'quvchi uchun u darajada qiziqish uyg'otmasligi mumkin. Lekin infografika orqali ifodalangan ma'lumot qiziqarli hamda ko'pchilikni o'ziga jalb qilish xususiyatiga ega. Shu bilan birga, infografika ommaviy axborot vositalarida ma'lumot yetkazishning eng samarali usullaridan ekanligini va kelajakda bu yo'nalishni yanada rivojlantirish zarurati borligidan dalolat beradi.

Xulosa o'rinda shuni ta'kidlash lozimki, publitsistik uslubda sonning uslubiy xususiyatlari namoyon bo'lishi passiv, funksional xususiyatlari esa aktivligini kuzatish mumkin. Gazeta matnlarida son o'zining birlamchi vazifasi, ya'ni aniq, obyektiv axborotni yetkazish bilan bir qatorda, ekspressiv vazifani ham bajaradi.

Gazeta matnlarida sonlarning qo'llanishi boshqa uslublarga nisbatan faol sanaladi. Bu faollik sonlarning axborot berish vazifasi bilan izohlanadi. Gazeta-publitsistik uslubida informativlik bilan bir qatorda, emotsional-ekspressivlik ham son so'z turkumiga xos xususiyat hisoblanadi.

Gazeta-publitsistik uslubining yuqorida ta'kidlab o'tilgan informativ va ta'sir etish funksiyalarining namoyon bo'lishida son so'z turkumi ham o'ziga xos o'ringa ega. Son gazeta matnlarida bir vaqtning o'zida ham axborot, ham o'quvchiga ta'sir etish manbasi sifatida xizmat qiladi. Aniq raqamli faktlar xabarga faktik aniqlik va ishonchlilik bag'ishlab, gazeta matnlari informatsion funksiyasining samarali amalga oshishiga hissa qo'shadi.

Conclusion. Sonlarda ot va sifat so'z turkumlari kabi publitsistik uslubga xos belgilar ko'p bo'lmasa-da, emotsional-ekspressiv bo'yoq va ma'noni namoyon etishi uchun mavjud xususiyatlarning o'zi ham gazeta matnida yetarli darajada xizmat qila olishi aniqlandi. Son so'z turkumi gazeta matnlarida muhim vazifani bajaradi. Ular berilayotgan ma'lumotning aniqqligini ta'minlash bilan bir qatorda, ma'lum ma'noda o'quvchiga ta'sir qilish, unda tasvirlanayotgan voqeyalarga nisbatan baholovchi munosabat shakllanishida xizmat qiladi. Son gazeta matnlarining doimiy va o'zgarmas qatnashchisi sifatida, ularning o'ziga xos uslubiy koloritini yaratishda muhim o'ringa ega. Son gazeta matnlarida ma'lumotning aniq yetkazilishida asosiy omil vazifasini bajaradi. Gazetalar ko'rib qabul qilishga mo'ljallangani sabab, ularda berilgan 10 gacha bo'lgan sonlar raqamlar bilan, 10dan yuqori bo'lgan sonlar harflar orqali ifodalandi. Bu ma'lumotni yanada yaxshiroq, aniq, yengil qabul qilishni ta'minlaydi.

ADABIYOTLAR

1. Ahmedova D. Fors tili so'z turkumlarining gazeta matnlaridagi funksional va uslubiy xususiyatlari. Scientific-methodological electronic journal "Foreign Languages in Uzbekistan", 2022, No 2 (43), 103-121.
2. Аскарлова М.А., Саидниёзова Х.М. "Бир" сўзининг қўлланиши ҳақида. Ўзбек тилшунослигининг айрим масалалари. Илмий асарлар. –Т., 1972, Б.42-45.
3. Антонов, А. В. Информация: восприятие и понимание. – Киев: Наукова думка, 1988.
4. Бабакова Л.Ю. "Использование цифровых обозначений в русском языке: На материале публицистической и художественной литературы". Автореф. дисс... кан.фил.наук. – М., 2000.
5. Бондарчук Н. Н. Число в журналистском тексте // Журналистика и медиаобразование-2008 : сб. тр. III Междунар. науч.-практ. конф. (Белгород, 25–27 сент. 2008 г.): в 2 т. Т. II / под ред. проф. М. Ю. Казак, проф. У.Перси, проф. А. В. Полонского, доц. Е. А. Кожемякина. – Белгород : БелГУ, 2008.
6. Икрамова Р. Ўзбек халқ дostonларидаги нумератив сўзлар. Ўзбек тилшунослигининг айрим масалалари. Илмий асарлар тўплами. – Т., 1978. – Б.56-60.,
7. Корконосенко С. Г. Основы журналистики. – М.: Аспект Пресс, 2002. – С.146–147.
8. Лозовский Б. Н. Журналистика: техника безопасности. Изд. 2-е, испр. и доп. – Тюмень: Вектор Бук, 2004.
9. Низомиддинов С. Ҳозирги ўзбек дабий тилида сон. – Т., 1963. – Б.91.,
10. Нурматов М. Сонларнинг дон ва чама категориялари ҳақида. Ўзбек тили ва адабиёти. № 5, 1988. – Б.46-49.
11. Накорякова К.М. Цифра в публицистическом тексте. URL: <http://www.bibliofond.ru>.

12. Симакова С.И. Цифровые обозначения как элемент газетного текста (на примере «Челябинского рабочего»): дис. ... канд. филол. наук. – Челябинск, 2009.
13. Тertychnyy A. A. Цифра – материя тонкая // Журналист. – 2006. № 1. – С.76; Шостак М.И. Репортер: профессионализм и этика. – М.: Изд-во им. Сабашниковых, 1999.
14. Чернобродова Ю.О. “Функционирование собирательных и количественных числительных при обозначении лиц в современной русской речи (на материале местной периодической печати)”: Автореф.дис. ...докт.филол.наук. – Нижний Новгород, 2005.
15. Шафаревич И.Р. Математическое мышление и природа // ВИЕТ. 1996. № 1. URL: http://www.i-u.ru/biblio/archive/shafarevich_matmisliprir.
16. Шостак М.И. Репортер: профессионализм и этика. –М.: Изд-во им. Сабашниковых, 1999.